

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCLX. Pastor abdicatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

bat nocere, te auctore nupsit, te hortante nupsit. Redde rationem illius sententiæ. Quamvis putarem turpe, tamen cogitasti quid præstitisset filiæ tuæ.

S E R M O.

In summa parte declamationis utrunque producemus, & pro utroq; pariter rogabimus, & aliquanto magis pro marito misero. Decet enim illum amare: dicat semoriturum. Totum est enim in eodem.

D E C L A M A T I O.

Periturum se affirmat, quod tu illum exemisti, cum ad magistratus eductus est, hic animum tuum exigit priorem hic illam misericordiam.

CCLX. *Pastor Abdicatorum.*

Dives adolescens Abdicatos recipiebat, & de suo alebat: læsæ Reipublicæ reus est.

S E R M O.

¹ *In plerisque controversiis, plerunque hoc quærere solemus: utrum ipsorum persona utamur ad dicendum, an Advocati: vel propter sexum, sicut feminis: vel propter aliquam alioqui vitæ, vel ipsius de quo quæritur facti, deformitatem. Hic adolescens & honestus est, & cum sit locuples quoque, nihil tam turpe commisit, ut illi pro se fas loqui non sit. Ego tamen existimo dandum esse advocatum. Primum, quod etiam si quid remissius ac liberalius fecit, ætate excusari potest. ² Non consentiunt autem hæc inter se, ut idem:*

¹ *In plerisque controversiis.]* Hic locus, & alius infra Declam. cccxxx1. pertinet ad edictum de postulando. Ut autem plane confirmem, has illius esse Quintiliani declamationes, nihil ex Institutionibus oratoriis præteribo, quod non huc transferam. Ait lib. 4. cap. 1. In iis quæ negari non poterunt, elaborandum, ut aut minora quam dictum sit, aut alia mente facta, aut nihil ad præsentem quæstionem pertinere, aut emendari posse patientia, aut satis jam punita videantur. Ideoque agere advocato, quam litigatori facilius: quia & laudat, sine arrogantia crimine: & aliquando etiam utiliter reprehendere potest, &c. Ideo-

que primum intueamur, litigatoris an advocati persona sit utendum, quoties utrunque fieri potest. Nam in schola, liberum est: in foro rarum, ut sit idoneus suæ rei quisque defensor. Quoties (inquit) utrunque fieri potest: quia reo affectatæ tyrannidis, aliisque certis personis adesse, vix aut ne vix quidem licebat, ut alio loco videbimus. *Erod.*

² *Non consentiunt autem hæc inter se.]* Tale quid desidero, ut idem qui jam ejus ætatis & animi est, ut sua se voce & oratione defendat: hic tantum infirmitatis animo defendendus sit. vel, ut idem pro se dicat fiducia ætatis, cui tantum crimen objicitur, ne infirmitatis animo excusandus sit. *Idea.*

idem: & tantum infirmitatis animo, ut hac excusandus sit. Alterum illud est, quod si defensionem ultra excusationis terminum proferimus, laudandus est adolescens. Arroganter autem faciet & tumide, si coeperit se ipse laudare: praesertim jactaturus id, quod facere possit, à fortuna esse. Dabimus ergo illi, his causis, Advocatum.

DECLAMATIO.

NON necesse erat mihi, iudices, de facti hujusce quod in crimen vocatur, ratione differere. Scio quod

[Non necesse erat.] Unus locus est in jure nostro, ubi mentio fiat de abdicatione. Abdicationis (inquit Diocletianus Imperator, tit. de patr. potestate.) quæ Græco more ad alienandos liberos usurpatur, & ἀποκέρυξις dicebatur, Romanis legibus non comprobatur. Ad alienandos, accipe, non vendendos quidem aut pignerandos, sed pellendos & ejciendos domo penatibusque nostris ut jam prorsus nobis alieni sint, non sui. Hac certe poena usi sunt Græci, nec ulla erga liberos eis alia erat gravior, teste Dion. Halic. Sed non nisi ob grande maleficcium, καὶ μετὰ ψύφου δειγασκῆς, (ut etiam à Platone scriptum est lib. II. de Legibus) quod publico praconio fieret, & causa utrinque amplissime cognita. Illic Plato formam abdicationis praescribit. Certe abdicatos alii, nec ab aliis adoptari non prohibet, τὸ γὰρ τῶν νέων ἦδη, παιδείας μετὰ βολῆς ἐν τῷ βίῳ μετὰ βάλαν ἐνίστοι πέφυκεν. Hac praescripta forma ab initio Romani filios suos non abdicabant: nec eis causas probari apud Magistratum necesse fuit, cum privatim majorem etiam potestatem haberent vitæ & necis: sed una erat cognitio patris & animadversio. Quod quia longo intervallo emendatum est, ut id patri, nisi causa cognita, non liceret (quæ forma à Græcis sumpta est) ideo scripsit Diocletianus, suis temporibus hæc Græco more usurpari. Nam si quis interpretaretur legibus Romanis omnem omnino prohibitam fuisse abdicationem, ignoratione histo-

ria aberraret. Cic. lib. I. de Finibus, Torquatus, filium Macedonum Legatis accusantibus, causam apud se dicere jussit, neque ex utraque parte audita, pronuntiavit eum non talem videri fuisse in imperio, quales ejus majores fuissent: & in conspectum suum venire vetuit. Val. Max. de eodem: Cum Syllanum filium meum pecunias à sociis accepisse mihi probatum sit, & Rep. & domo mea indignum judico, protinusque è conspectu meo abire jubeo. Tam tristi (inquit) sententia percussus Syllanus, lucem ulterius intueri non sustinuit, suspendioque se prima nocte consumpsit. Idem lib. 5. cap. 7. Cestus Eques Romanus, qui Casari jubenti ut quendam filiorum abdicaret, respondit: Celerius mihi Casar, omnes filios meos eripies, quam ex his unum nota pellam mea. Suetonius in Octavio cap. 65. Sed lætum Octavianum atque fidentem sobole & disciplina domus, fortuna destituit: Julias filiam & neptem omnibus probris contaminatas relegavit. Agrippam ob ingenium sordidum ac ferox abdicavit, seposuitque Surrentum. Festus: Abdicare, est quasi non dicere & negare filium. Plin. lib. 7. cap. 45. Abdicatio Posthumi Agrippæ post adoptionem secuta est. Denique nihil hic & apud Senecam frequentius, quam de abdicationum controversiis. Quæ tamen, quia paulatim minus frequentari solita, ideo Quintil. ait lib. 7. cap. 5. Hæc genera causarum, plus esse scholæ, quam fori: & quæ abdicatorum in scholis hanc in foro exheredatorum à parentibus, & bona apud Consules reperentium, rationem esse. Nam hoc genus

quod advocato satis sit. Sufficiebat hoc solum, si eximerem legi reum: ¹ & cætera fiant, fortasse pro dignitate fiant, pro conscientia, pro laude. Ad vos id unum pertinet, an lege, qua cognoscitis, obligatus sit, qui accusatur: quæ vis vobis quo atrocior est, hoc diligentius intuenda est. ² Sit tolerabile formula errare, & in petitione pecuniæ: non uti jure concessio: aliquis caput hominis perperam petit, ut terreat, ut occidat? Reipub. læsæ quædam sunt, judices, ad quorum pronuntiationem oculi sufficient. Satis erat accusatori ostendere, ³ si quid hic læserit: aliqua publicorum operum incensa, everfa, vel corrupta: navalia, arma usibus belli erepta, aliquid denique eorum quæ publice possidemus (ea sunt enim Reipublicæ) ⁴ deterius hujus fraude atque injuria ⁵ facta: cætera habent suas leges, sua jura, suas actiones. Si hos, quos recepisse dicitur, occidisset: non tamen Reipub. læsæ jure teneri videretur. Sint igitur ista gravia, quæ objiciuntur: aliquid fecisse clementer: contra duos & asperos partes interposuisse

genus tandem abdicandi, abiit in desuetudinem: & abdicacionum causa, in exheredationem rejecta sunt, quæ sane longe mitior est. Ideo quia nullus exheredatur nisi post mortem: & nunc ab iratis patribus, nunc etiam adeo ut filiis suis consulant. *l. multi ff. de lib. & posth.* Præterea exheredatus, filius esse non desinit, nec sacra nec jura amittit familiaria: secus in abdicato. Fuerunt (ait Quint. illo loco) qui has causas, materias officiorum appellarunt: ut in foro querela inofficiosi dicitur, & quædam interdicta officii causa competere. *l. 2. §. 1. ff. de interd.* Sed abdicacionum (inquit) formæ sunt duæ: altera criminis perfecti, ut si abdicetur raptor, adulter: altera imperfecti, & adhuc in conditione positi: quales sunt in quibus abdicatur filius, qui non pareat patri: cujus item partitionis meminit infra Declam. cclxxi. *Erod.*

¹ Et cætera fiant.] Priores: *Et cæ-*

tera fiant, fortasse pro dignitate fiant. Lege: Sufficiebat hoc solum, si eximerem legi reum. Sed & cætera fient pro dignitate, fient pro conscientia, pro laude. Significat se factum adolescentis prius defensurum, dein & laudaturum. Gronovius.

² Si intolerabile formula.] Alias, Si tolerabile formula errare, ac in petitione pecuniæ non est jure concessum: aliquis, &c. *Erod.*

³ Si quid hic læserit.] *Vet. quod hic, & paulo post, publicor. oper. impensa versu. Pith.*

⁴ Deterius hujus fraude atque injuria facta.] *Scribe factum, refertur enim ad rō aliquid. Gronovius.*

⁵ Facta cætera habent suas leges.] *Vel, ea sunt deteriora hujus fraude atque injuria facta. Cætera habent, &c. hoc est, ad horum pronuntiationem oculi non sufficient: sed inquisitione opus est, quo animo, quo consilio, qua voluntate facta sunt. Erod.*

fuisse misericordiam, pro sua ætate: non hoc vidit lex, quæ recitata est: non voluntas ejus, quicumque conditor juris istius fuit. Hæc ego fortius dixi, quia remissurus sum. Quid enim objicitur? Abdicatos recipit, & sua pecunia alit. Ut gravissime judicemus de hoc crimine, stultas & supervacuas impensas facit. Quis est iste, qui nobis, tanquam pater, irascitur? Patrimonium consumis, & alioqui splendidas opes quotidie effundis. Quæ tandem ista inter se pugna est? Legem recitas læsæ Reipub. ¹ & agis quasi abdicēs. Sic respondebo tanquam abdicanti, ignosce: juvenis est: non satis roboris, nondum satis judicii confirmare potuit. Et tamen si faciendæ sunt impensæ, si pendendum aliquid: non potest honestiore via impendere: Non meretricibus donat: non in parasitos profundit: non illi magno cupiditates suæ constant: sumptuosus est misericordia. Libet etiam augere crimen, & si qua nesciunt accusatores, judicare. ² Vos eum largiri tantum Abdicatis putatis. Iste aliquid & mendicantibus porrigit: iste & multos fortunæ injuria lapsos, sustentat atque erigit. Quid faciam, inquit, animo meo? quotiens infoelicem vidi aliquem, & necessarii etiam victus egentem, lachrymas tenere non possum. Invidiam mihi facere videtur, patrimonium meum, pulsant frontem meam cæduntque etiam si taceant, ipso habitu, ipsa tristitia, ipso silentio. Sed & rogant, & provolvuntur ad genua: nec mihi illa saltem simulata, ut plerisque excusatio superest, ut dicam, Non possum. ³ Tu vero tanto, adolescens, fortior, atque omni laude, non in nostra modo tempora, sed etiam in futura omnia sæcula dignior: solus mihi mortalium videris usum pecuniæ intellexisse. ⁴ Frustra tibi aliqua fortuna tantum

¹ Et agis quasi abdicēs.] Nam si tanquam pater abdicās, quod patrimonium effundit, ne Majestatis reum facito. *Erodianus.*

² Vos eum largiri tantum.] *Vet. largitæum, Pith.*

³ Tu vero tanto adolescens, fortior.] *Ut Tanto melior. de quo in Observationibus. Gronovius.*

⁴ Frustra tibi aliqua fortuna tanti.] *Priores aliquando & tantum. Scribe: Frustra tibi alioqui fortuna tantum patrimonium*

tantum patrimonium dedit: & in breve humani tempus ævi, veluti grande pondus imposuit. Relinquendum erat istud, & res transfisset ad alios: quandoque locupletem fecisset nescio quem mors liberalis. Libet vobiscum loqui nostro nomine, Avari parcique, qui aliquid non fecisse fordidè, jam etiam scelus existimatis. Non sint ista ferenda nobiscum: ¹neque ad inferos servata per vitam fortuna persequitur. Tolle usum, quid est pecunia? Quis igitur usus honestior? nullus. Nec hic lege possit fieri reus, si hanc ipsam pecuniam, quam per tot beneficia divisit, per gulam ventremque transmitteret. Nihil obesse Reipub. videretur, si vitiorum institores, hos eisdem sumptus divisissent. Ego vero huic comparare ne illos quidem timeo, qui aliqua in Rempublicam opera posuerunt. Hæc enim muta, & ²humanis tamen constructa manibus, & speciem modo, & brevem quendam usum voluptatibus nostris attulerunt. ³At hercule referamus ad illam, de qua modo locutus sum, speciem: quanto pulchrius integrum populi vultum, illibatam dignitatem civium servasse? Si ad utilitatem: quanto melius ac majus, servasse suum numerum civitati, suos ordines? An vero illos, qui ingentes noxiorum familias occisuri, tamen pacunt, plausu fovebimus, & in omnibus spectaculis ⁴adulatione multa prosequemur: hunc, qui partem civium levibus offensis miseram, sustentat, ac poenitentiae suæ suorumque integram servat, lege etiam gravissima prosequemur? Quid enim nobis tam naturale, quid ab ipsa

monium dedisset, & in breve humani tempus ævi veluti grande pondus imposuisset. Idem.

¹ Neque ad inferos.] Idem ex. feros. Pith.

² Humanis tamen constructa manibus.] Priores inhumanis tamen constructa muneribus. Lege: Hæc enim muta & inhumanis tantum constructa muneribus & speciem modicam & brevem. De gladiatoris muneribus loquitur, & quæ his fiunt, am-

phitheatri. Eodem pertinet: qui ingentes noxiorum familias occisuri tamen pacunt. Gronovius.

³ At Hercule referamus.] Scribe: si referamus. Pith.

⁴ Ad gratulationem multam.] Seneca lib. 10. decla. 4. Quid videtur Lanista? qui juvenes cogit ad gladium, & tamen non accusatur læsæ Reipub. Quid Leno, qui stuprum pati cogit invitas, nec Rempub. læsit? *Erodus.*

ipsa Providentia magis datum concessumque videri potest, quam alere homines ac sustinere? Muta mehercule animalia, quæ venire ad manum, & mansuescere queunt, non humanum modo, sed etiam voluptuosum est, alere ac pascere. Quid de homine dicam? Quisquamne magis negotium publicum, non civitas modo, sed totius rerum Naturæ, agit: quam qui animal hoc deo proximum, & in contemplationem omnium, quæcunque mundo contigerunt, constitutum, prorogat producitque? qui opes suas in publico posuit, quo locuplete nemo pauper est, nemo eget. O misera tempora! hoc defendendum est? Scilicet illud honestius, liberos sublatos, jamque in adolescentiam provectos, pellere domo, & prohibere penatibus: & omissa emendandi cura sic punire, ut his succurri non liceat. Abdicatos in domo recipit & pascit. Sic istud, tanquam sacrilegos tanquam homicidas, tanquam latrones? Si tam grave crimen est, ætate labi: si tam inexpiabile, offendisse aliquando paternam severitatem, novas excogitate leges, asperiora aliqua constituite supplicia. Hos si pascere non licet, parum est abdicare. Audite, Patres, quæ optimum adolescentem ad misericordiam moverint, quæ ad liberalitatem: aliquid & discite. Nulli horum objectum est, quod venenum patri parasset: nulli quod percussorem in fata parentis sui conduxisset. Creditis, Judices: alioqui puto non tam levem subituros fuisse pœnam, sub tam asperis patribus. Quid est igitur? amavit ille meretricem, & intra concessos adolescentiæ lusus (licet aliud parentibus videatur) natura tamen datos, forsitan minus tenuerit cupiditatum frænos? en quod fames emendet. Ille ductus æqualitate, cum sodalibus inquit paulo ² tempestiviora convivia? en quod mendici-

tas

1 Forsitan minus.] Vet. ex. mitius. non male. Pith.

2 Tempestiviora.] Fortassis melius in-tempestiviora, & paulo post, ille liberalius vixit, & quomodo crimen istud hoc tempore est, aliquid fortasse donavit. Idem. Paulo

tempestiviora convivia.] Male Pithæus in-tempestiviora. Nulla enim sunt in-tempestiva convivia: sed ubi hæc vox occurrit, corrigenda est, ut docuit ad Historiam Augustam Salmasius. Gronovius.

tas coerceat. Ille liberalius vixit? & quomodo crimen istud hoc tempore est? Aliquid fortasse donavit? Non vultis in his causis, in hac criminum summa, misereatur hominum, qui dicunt, ¹ & tu juvenis es. At nimium diu, iudices, sic defendo optimum juvenem, ² tanquam victum abdicatis præstiterit. Nolo jam abdicare: reipub. (fortius libet agere) ³ imputo: & magis imputarem si tales essent quales eos accusator esse contenderet. Nihil est periculosius, iudices, in hominibus, mutata subito fortuna: nihil ad vilitatem sui pronius, miseris delicatis. Juvenes in magnis patrimoniis, atque in summa nati dignitate, subito excussi, non dico opibus, sed necessariis etiam ad victum, spiritumque ultimum sustinendum, non redibunt ad opus quotidianum, non sufficient assiduo labori: Superest ut audeant aliquid, vel propter quod moriantur. ⁴ tot hos quos abjicitis (nam quoque turbam abdicatorum esse dixistis) emitte subito nudos, omnium egenos: ipsis ne aliquis poterit irasci,

¹ Et cum juvenis es.] Al. & tu, & post ea, tanquam istum abdicatis præstiterit. Item, quales eos accusator esse condemnaret. Pithœus.

² Tanquam victum abdicatis præstiterit.] Hoc est, ipsis gratificatus sit: victum dando abdicatos modo promeruerit, obligaverit. Sic autem Pithœus. Nam Thadæus justum, Ærodius justene. Potuissimus justia abd. præstiterit. Sed potius controversam vocem exteramus, & legamus: tanquam abdicatis præstiterit. hoc est, beneficium dederit. Sic declam. 338. Habet causam, cur nocere huic velit, quam repudiavit; & habet causam, cur præstare ei velit, quam duxit. Dec. 348. Sic agis mecum, tanquam, etiamsi præstitero tibi, plus alii debitorus sis. Quod sequitur, Ærodius: Nolo jam eum abdicatos alere. Sed vir ille doctus longe averfus à sensu etiam sequentium, ubi rō imputare non percepit. Scribe: Non jam abdicatis; reipub. (fortius libet agere) imputo. Dimitto illos: parum est debitores habere

tam infirmos: immo reipublicæ expensum ferre, reipublicæ datum imputare potest, quod illis dedit: reipublica ei hoc nomine debet; & debebit magis, si sunt quales depingit accusator. Imputo, ut Senecæ, Suetonio, Plinio, Juvenali, & his scriptoribus eleganter. Nec minus belle deest rō Sed, qualia multa restituimus Livio & Senecæ. Gronov.

³ Imputo & magis imputarem.] Ecce (inquit) si hætenus præstitit abdicatis, esto, ne præstet in posterum. Sed tamen hujus benefacti accusatores esse in Reipub. Reipub. imputabitur, ejusque id cedit magno malo. Nam quos non alas, & fucos & fures esse oportet, ut ait Plato libris de Rep. Ærodius.

⁴ Tot hos quos abjicitis.] Tō quos non est in superioribus editionibus: & male à Pithæo interpositum est. Lege: Tot hos abjicitis, (nam quisque turbam abdicatorum esse dixistis) emitte subito nudos, omnium egenos. Abjicitis, emitte per αὐτοὺς ἐξ. Gronov.

irasci, si quid fecerint? si in latrocinia se prædæque miserint? Quantumlibet animis nostris remittamus, ac totam innocentiam credamus esse persuasionis, multum contra justitiam necessitas valet: at si nihil adversus alios, adversus se certe multa fecissent. Ornatamne Rempublicam atque adjutam, judices, crederetis, si horum fortissimus quisque, venisset in ludum, atque arenam? si paulo mollior frons ad laqueum, ad præcipitia, ad qualemcunque vitæ festinasset exitum? Tum civitas foelix, tum numerus iste minus invidiosus fuisset? Volo, judices, relicta jam hac, quam ad Rempub. composui, defensione, transire ad eos, qui præcipue irasci videntur; patres dico ipsos, qui abdicaverunt: quibus hoc primum, judices, dico. Quam accipitis injuriam? malis vos sane filiis levastis, & exonerata sunt vestra patrimonia. Sinite illos perisse, & velut expositos in aliqua solitudine, aut in maria projectos, nihil ad animum vestrum, nihil ad cogitationes pertinere: fortunam sibi quærant. Quid ad vos, quid sint, postquam vestri esse desierunt? Renati sunt, novumque fatum quodammodo sortiti. Num invidiam vobis faciunt? Hoc enim malebatis fortasse, ut oculis vestris sordidati observarentur: ut impexi, squallidique incederent¹ verecunde: nomine severitatis, dissimulatur vestra crudelitas. Minus vos malos patres putavimus. Quod quidem animadversioni sat est, pendunt pœnas, magnumque supplicium miseri luunt. An vos in hoc demum creditis paternam animadversionem, si esuriant, si inopia omnium deficiant atque tabescant? Illud parum est, notari infamia?² Illud parum est, exulem esse domus suæ, Larium suorum? nunc vos putatis esse foelicem quemquam horum, aut hilarem? Experiatur aliquis: & revocet. Et hæc quidem, judices, duris atque asperis patribus, illa molliora. Speravi, inquit

¹ Verecunde nomine servitutis.] Lego, verecunde nomine severitatis dissimulatur vestra crudelitas. Pith.

² Illud parum est exulem.] Sophocles in Oedippo, πῶς ἴτε πηγύτων ὄμα μὲθ' ἠδύτων βλέπειν. Ærodius.

inquit adolescens, aliquam impetus vestri poenitentiam. Credidi futurum, ut aliquando succurrerent initia infantiae, blandimenta pueritiae. Reservavi filios iudiciis vestris: & si quando ignosceretis, in integro habui. ¹ Vos aestimatis causas, propter quas expulistis: sic crederetis, Satis poenarum dederunt. Ego illud praesto, illud promitto, nihil postea turpiter fecerunt. Ne tamen nimium jactare atque imputare videatur, illum quoque misericordiae suae ordinem confitebitur. Unus (inquit) fuit primo, qui sollicitaret hanc nimiam liberalitatem: aequalis alioqui & in studiis comes, & in lusibus. Hic fecit exemplum: ausus est rogare proximus: nec adhuc illud onerosum patrimonio videbatur. Inde factus est ordo: etiam legem mihi videor dixisse misericordiae. Cui negarem? ² omnes idem rogabant, omnes idem excusabant, omnes idem pollicebantur. Ego vero (inquit) quandiu fuerit hoc patrimonium: sic ero, sic utar: & si defecerint omnia, non tamen pauperem me putabo, neque egentem: Sed pro illis paternis possessionibus, hos ostendam cives: pro illo foenore, hunc populum. Et quae tanta patribus ira, quae tanta infœlicitas nostrae civitatis, quod reipublicae fatum, ut istud diutius aut pluribus necesse sit? Et ne vobis multum videar imputare: non sunt isti onerosi facultatibus meis: non quos ampla, quia sic à parentibus meis constituta est, fortuna graves sentiat: quia vivimus parce. Quantulum est enim quod accipiunt? quantulum est quod exigunt? vos fortasse plus consumpseritis, patres, qui studia fovistis, qui ³ ad hanc aetatem usque vixistis: mihi servare

cives

¹ Vos aestimatis causas.] Videtur leg. Vos aestimate causas, & postea onerosum patrimonio vid. Pith.

² Omnes idem excusabant.] Non omnes primum induxerat abdicatos alere: sed ubi semel ab uno rogatus est, cui negare non potuit: dum multorum aliorum parem intellexit esse vicem &

conditionem, cum factum excusantium quod abdicati essent: tum omnem operam huic diviti adolescenti pollicitantium, coepit passim abdicatos alere. Erodian.

³ Ad hanc aetatem usque vixistis.] Alii vixistis. Forte pro vixistis, aut nutritis Gronovius.

cives satis est. Ac nihilominus quod in istos impendo, si creditis, ipse frugalius vivo. Quicquid in hos confertur atque congeritur, de meo est: detrahitur adolescentiæ voluptatibus, detrahitur concessis: alioqui quandiu in his annis sumus cupiditatum, duo simul assequor: quod & liberalius & frugalius vivo.

CCLXI.

Æquatio patrimoniorum.

In qua civitate frequenter Tyranni erant, fert quidam legem, ut patrimonia æquentur.

S E R M O.

Hæc quoque aliquotiens tractata controversia est, & per summas digeri potest.

D E C L A M A T I O.

Primum incusamus legem non satis significanter scriptam, & multa obscura in se habentem. Nam hoc non satis distinxit, utrumne patrimonia nunc demum æquari oporteat, an quotiens aliquod eminebit: an si vere remedium id solum pro Republica est, perpetuum esse debeat: & ideo lex repudianda, quia hoc non satis dispexit. Si hæc vis est legis istius, ¹ ut sit de æqualitate patrimoniorum: idem census omnibus detur: omnes pene dies, omnia tempora necesse erit in hac partitione consumi, ² si quis frugalis vixerit, si quis luxuriosus vixerit. Est præterea contra leges omnes scripta hæc lex. Quippe nullum jus non ita compositum est, ut suum quisque habeat, & alieno absteineat. Sed ne servari quidem potest. Quid enim futurum est? ³ Prætereo illud, quod aliqui negociabuntur, aliqui acquirant, aliqui frugaliter vivant? Quæ ratio relinquendæ hæreditatis erit? quæ ratio testamentorum? cum is qui cre-

verit

¹ Ut sit de æqualitate patrimoniorum.] Sensus flagitat: ut sit semper æqualitas patrimoniorum. Idem.

² Si quis frugalis vixerit.] Forte: ut

quis frugalius ceteris, ut quis luxuriosius vixerit. Idem.

³ Præterea illud.] Emenda, præter illud. Pithæus.